

Sprekende cijfers over de jaren heen

Samen maken we van inclusie een recht en geen uitzondering.

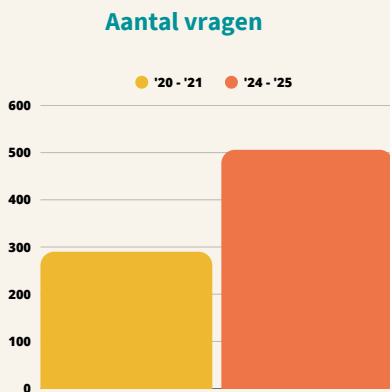
Sinds 2001 brengt Ouders voor Inclusie vzw (OVI) ouders samen die geloven dat elk kind recht heeft op volwaardige deelname aan de samenleving — op school, in de vrije tijd en in het dagelijks leven. In 2012 ontstond het Steunpunt voor Inclusie (STP) uit de groeiende vraag naar ondersteuning. Wat begon als een kleinschalig ouderinitiatief, is vandaag een erkende, gesubsidieerde dienstverlening van het Departement Onderwijs en Gelijke Kansen.

Onze steunpuntmedewerkers (4,5 VTE) zijn Vlaanderenbreed een laagdrempelig aanspreekpunt rond inclusie. Ze luisteren, informeren en ondersteunen in de praktijk — van advies tot deelname overleg. Tegelijk brengen ze de stem van ouders en signalen uit het veld naar het beleid, om blijvende verandering te realiseren. Meer weten? www.oudersvoorinclusie.be

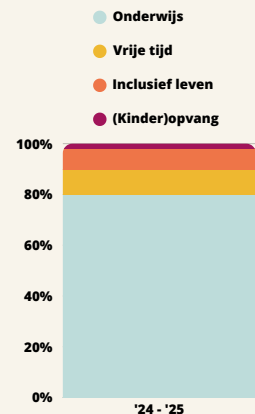
In 2012 kregen we zo'n 50 vragen per jaar; in 2025 loopt dat op tot ongeveer 500 vragen. Deze sterke groei vraagt om een diepgaandere analyse om verschuivingen en uitdagingen zichtbaar te maken en richting te geven aan onze toekomstige werking.

We maakten een vergelijkende analyse van 2020/2021 en 2024/2025, met enkele belangrijke vaststellingen.

Een sterk stijgend aantal vragen

Domein van vragen

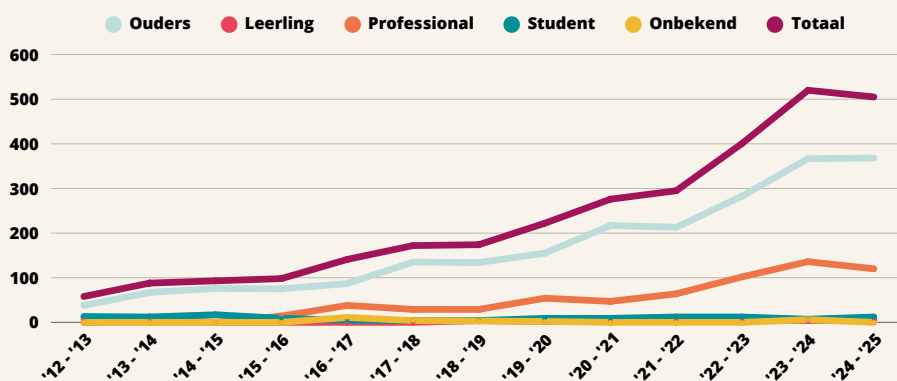

In het schooljaar 2024-2025 beantwoordde het Steunpunt voor Inclusie maar liefst **506 vragen**, tegenover 209 in 2020-2021 — een verdubbeling die de groeiende nood aan ondersteuning weerspiegelt.

De meeste vragen gaan over onderwijs, maar ook **andere levensdomeinen winnen aan belang**. Steeds meer ouders zoeken hun weg naar inclusieve arbeid, waar dezelfde beweging zichtbaar is: behoefte aan inspirerende voorbeelden, een duidelijke roadmap en versterking van de ouderstem.

De drukste momenten vallen in september, februari-maart en mei. Zelfs in vakantieperiodes blijven ouders aankloppen, vaak met vragen over redelijke aanpassingen op kampen en vrijetijdsactiviteiten.

Wie klopt er aan?

Ongeveer $\frac{3}{4}$ van het totaal aantal vragen zijn **van ouders**, in lijn met voorgaande jaren. Daarnaast zijn het voornamelijk professionals die ons vinden. We kunnen hierbij een onderscheid maken tussen onderwijspartners en niet onderwijspartners zoals o.a. (lokale) beleidsmakers, thuisbegeleiders, inclusiemedewerkers of -coaches, ...

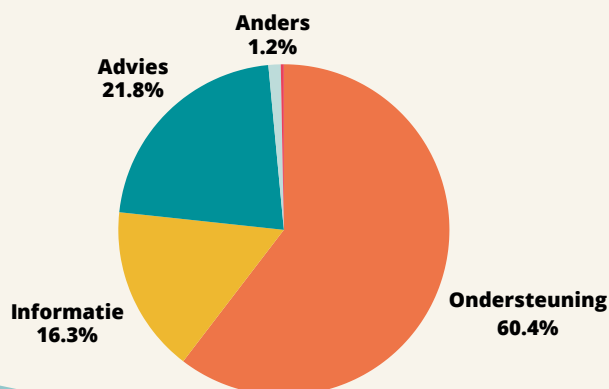
Steeds vaker vinden ook ouders de weg naar ons die te maken hebben met meervoudige drempels - ouders met een dubbele schaduw (20% van onze oudervragen) — bijvoorbeeld door meertaligheid, alleenstaand ouderschap of beperkte toegang tot informatie, netwerken of energiebronnen.

Er is een blijvende nood aan intensieve ondersteuning

Het aandeel **intensieve ouderondersteuning** blijft relatief stabiel in vergelijking met de voorbije jaren.

Hoewel onze ondersteuning in principe kortdurend is, vragen veel trajecten intensieve opvolging over meerdere weken of maanden. Door de brede spreiding van vragen komen we in contact met veel scholen, beleidsmedewerkers van zowel (netwerk)organisaties als steden en gemeenten en bouwen we zo een sterk netwerk uit.

Ouders komen aankloppen voor

We zien dat professionals vooral op zoek zijn naar advies en informatie, bijvoorbeeld rond wetgeving. We verwijzen hen vaker door naar hun interne ondersteuningsstructuren, zodat we voldoende ruimte kunnen vrijhouden voor de vragen van ouders — de kern van onze werking. We ontvingen het afgelopen jaar minder vragen over de inzet en werking van leersteun, leersteuncentra.

De 'leerlingenpopulatie' verschuift...

Verdeling verslagen - leerplichtonderwijs
'20 - '21 vs '24 - '25

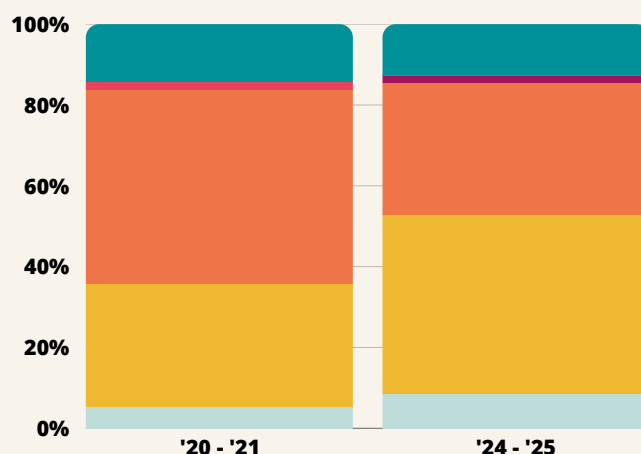
Het **merendeel van de vragen** gaat nu over leerlingen zonder verslag of met een **GC-verslag**.

Deze verschuiving is bovendien nog sterker aanwezig als we louter kijken naar de vragen van ouders. Bijna twee derde van de vragen gaat over kinderen zonder of met GC-verslag.

Omgekeerd zoeken **professionelen** ons juist voornamelijk in het kader van vragen m.bt. leerlingen met een **IAC-verslag** (67%).

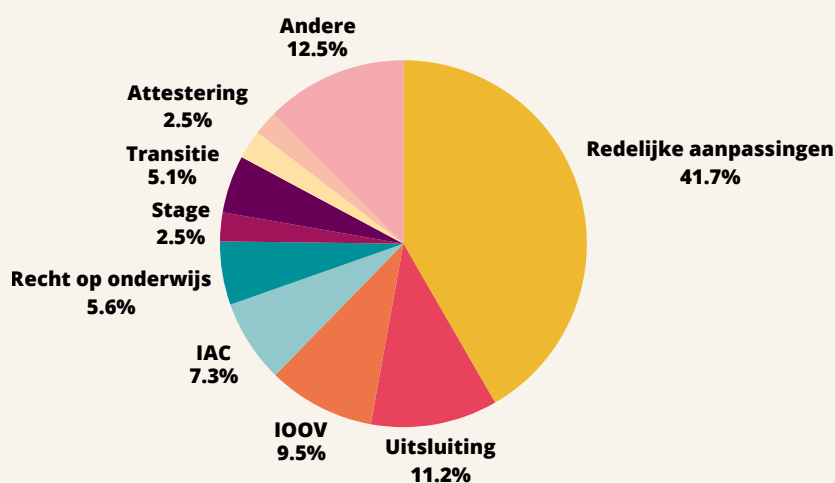
Het recht op RA lijkt m.a.w. de voorbije jaren sterker verankerd geraakt te zijn bij ouders en scholen. De verwachtingen hierover zijn duidelijk aanwezig, maar wijken nog af van wat in de praktijk als haalbaar wordt gezien of gebruikelijk is.

Geen verslag GV/GC M/IAC
OV4 Onbekend Blanco

We zien daarnaast algemeen een opvallende **toename in de leeftijd van kinderen** waarvoor ouders komen aankloppen. Zo kloppen steeds meer (ongeveer 10%) ouders aan voor kinderen/ jongeren uit het secundair.

Waarover gaan de vragen?

Redelijke aanpassingen blijft over de domeinen heen het **voornaamste thema** dat terugkomt en waarvoor zowel ouders als professionals ons contacteren. Inhoudelijk zien we wel dat hierbinnen nog veel variatie zit, gaande van weigering, toepassen van RA, en communicatie afstemmen rond RA.

Het gros van onze vragen zijn het resultaat van een **scharniermoment**. Dit zijn momenten een belangrijke verandering of overgang, en waarin de verdere richting van het inclusie traject wordt bepaald.

Denk aan: overstap van kleuter-lager-secundair-wonen, overstap naar een nieuwe graad, verandering van werk...

Stages vinden waar RA mogelijk zijn vormt een struikelblok voor scholen en ouders

Opvallend, vragen van niet-onderwijsprofessionals richten zich vooral op het versterken en ondersteunen van ouders. Daar waar onderwijsprofessionals op zoek zijn naar wetgeving of naar handvaten in het vormgeven van RA en/of de samenwerking met ouder.

Redelijke aanpassingen

De helft van de vragen gaat over **redelijke aanpassingen** (RA). We maken een onderscheid in vragen die betrekking hebben op: het weigeren van RA, de toepassing van de RA en het gebrek aan transparantie en afstemming met ouders. In vele gevallen gaat het om een combinatie van de bovenstaande gevallen.

1. Weigering van (redelijke) aanpassingen

De school laat niet toe dat een leerling met specifieke noden gebruik maakt van RA. Dit gaat bijvoorbeeld over het weigeren RA bij evaluatiemomenten of het verder doortrekken van RA doorheen de schoolloopbaan.

“Zolang X. deze cijfers haalt zien we echt geen redenen om mee te gaan in jullie vraag naar aanpassingen. Jullie hoeven echt niet bezorgd te zijn.”

“Voor het examen staan we het gebruik van de onthoudkaarten niet toe aangezien we een duidelijk beeld moeten krijgen van X. zijn kunnen.”

De motivatie voor het **weigeren** van RA is vaak **subjectief** (“Niet eerlijk t.o.v. de ander”, “Als we hiermee gaan beginnen, waar eindigen we dan?”). Ook het behalen van **‘goede’ resultaten** wordt als argument gebruikt tegen RA.

De **eis** voor een officiële **diagnose** als voorwaarde voor RA blijft eveneens een significant obstakel..

2. Toepassing van redelijke aanpassingen

RA worden regelmatig **insequent toegepast** waardoor deze hun effect missen. Binnen het secundair onderwijs wordt de verantwoordelijkheid voor het toepassen van RA vaak geplaatst bij de leerling met specifieke noden zelf en niet bij de professionelen.

“We kunnen niet verwachten dat elke leerkracht hieraan denkt, het is de leerling zijn verantwoordelijkheid om dit te vragen.”
Leerlingbegeleider

“Voor de uitstap naar Berlijn hebben we bekeken met het team of een rolstoel mogelijk is, maar gezien de leerlingen zelf op pad gaan in groepjes willen we die verantwoordelijkheid niet bij hen leggen. We vinden het heel jammer, maar willen de boodschap geven dat Y. dus niet mee kan gaan.”
Directie

3. gebrek aan transparantie en afstemming met ouders

Ouders hebben vaak onvoldoende inzicht in de maatregelen voor hun kind. Ze voelen zich niet gehoord door onderwijspartners.

Wij focussen op het brengen van transparantie en het opzetten van duidelijke communicatieafspraken om een **gelijkwaardig partnerschap** te realiseren.

Recht op onderwijs - stage, werk en vrije tijd- onder druk

In **15,2 %** van de vragen die we ontvangen staat het recht tot onderwijs onder druk.

Vragen over 'inschrijvingsrecht' - gelijke kansen

Ouders worden binnen het onderwijs geconfronteerd met sterke **ontradingsgesprekken** en 'weigeringen onder de tafel'. Dit zowel voor leerlingen met een IAC/OV4-verslag als leerlingen met een GC-verslag, hetzij minder frequent.

Ook binnen de andere levensdomeinen worden ouders hiermee geconfronteerd, maar voelen zij zich nog meer **afhankelijk van de goodwill** van anderen.

Het gebrek aan partners die ouders ondersteunen om tot een inschrijving/deelname te komen maakt dat ouders bij ons aankloppen.

"Onze coaches zijn geen opvoeders hé. Wat uw zoon nodig heeft dat kunnen wij als club niet bieden. U kan beter bij de G-werking gaan aankloppen met uw vraag."

"Hij moet gewoon zijn handicap leren aanvaarden. Vrijwilligerswerk of begeleid werk is echt niet minderwaardig."
Jobcoach

*De school wil mijn dochter (GC-verslag) inschrijven onder 'opschortende voorwaarde'.
Mag dit?*

"Als dit de redelijke aanpassingen zijn die uw dochter nodig heeft, dan kan ik u nu reeds zeggen dat we dit niet kunnen bieden en gaat u beter op zoek naar een andere DKO."

"Een IAC dat doen we bij ons op school niet."

Daarnaast worden ouders binnen onderwijs geconfronteerd met een effectieve **ontbinding** van de **inschrijving onder ontbindende voorwaarde**.

Wanneer we voorafgaand aan de ontbinding worden ingeschakeld kunnen we deze situaties vaak nog ontmijden. Het afgelopen schooljaar hebben we, met succes, slechts éénmaal ouders ondersteund in de stap naar de CLR.

"Men wil de inschrijving ontbinden zonder iets te proberen en dat terwijl mijn zoon het GC kan volgen."

“Jullie kind kan enkel blijven als tijdelijke oplossing in afwachting van een plaats in het BuO”

Toch een succesvolle inschrijving... dan blijkt in praktijk een **voltijds schooltraject** vaak **onmogelijk**. Scholen staan dit soms niet toe, eisen voltijds ondersteuning of bieden geen garantie op een doorlopende schoolloopbaan. Ouders krijgen regelmatig de boodschap dat zij voor het volgende schooljaar beter op zoek gaan naar een andere school. Dit zien we zowel bij leerlingen met een IAC-/OV4- verslag als bij leerlingen met een GC-verslag.

Vragen over ‘uitsluiting’

Reeds enkele jaren **stijgt het aantal vragen** binnen onderwijs waarbij er sprake is van een tijdelijke of definitieve uitsluiting en **daalt de leeftijd** van de kinderen. Het gaat vaak over kinderen waarvoor weinig tot geen gepaste aanpassingen worden genomen met frustraties en incidenten tot gevolg. Het proportionaliteits – en subsidiariteitsbeginsel wordt weinig tot niet gehanteerd in het bepalen van de gepaste maatregelen. We zien dit bovendien verder doorlopen in de vrijetijds context, waar de drempel om kinderen uit te sluiten (ogenschoonlijk) nog lager ligt.

Ouders staan in deze situaties vaak alleen. Ondanks de **aanwezige verontwaardiging** over het verloop, krijgen ze **geen** zichtbare **steun** van andere partners.

Dit zijn de kritieke momenten waarop professionals ouders in verbinding brengen met Ouders voor Inclusie en het Steunpunt. Het is geen evidentie om zulke beladen situaties te keren.

“Als er specifieke ondersteuningsvragen komen, mogen we dan naar jullie doorverwijzen?”

Verhoogde zichtbaarheid en breed netwerk

“We werken met een panel rond inclusie, kunnen jullie een ouder afvaardigen?”

Docenten voor Inclusie,
vakgroep orthopedagogiek
UGent, Gelijke Kansen,
Departement onderwijs,
TOPunt, Katholiek onderwijs
Vlaanderen, GO!, Unia, ONT,
GRIP, Gezin en Handicap, De
Ouders, VCLB,
Ondersteuningsnetwerken
(LSC), ...

Ons **netwerk** wordt steeds **groter**, wat eveneens leidt tot **meer vragen en samenwerkingen**. We merken een duidelijke toename in de vragen om getuigenissen te geven binnen diverse opleidingen, zoals lerarenopleidingen, sociaal werk en vrijetijdsorganisaties.

Daarnaast worden er tal van onderzoeken uitgevoerd door hogescholen, universiteiten en beleidsinstanties. Wij zijn momenteel de enige organisatie die zo expliciet inzet op inclusie, ouderparticipatie, ervaringskennis van ouders en redelijke aanpassingen. Dankzij die specifieke expertise worden we steeds vaker gevraagd om te zetelen in **adviesraden en klankbordgroepen**, of aan te sluiten bij **netwerken**. Ook binnen de verschillende domeinen van het welzijnsbeleid is er momenteel veel in beweging, waardoor we regelmatig worden uitgenodigd om actief te participeren.

VMRI, Bednet,
Kinderrechtencommissariaat,
Bataljong, KEKI, Senzo,
Cliëntenforum, dep. WEWIS,
Handicap en Arbeid, NOOZO,
Prodia, Opgroeien, Sport
Vlaanderen, onbeperkt
jobstudent, Eureka, de
inclusiecoalitie, Kampnet,
Prodia, VDAB, GTB,
Ambassade,
VBJK, Komaf, JOS,...

Opvallende tendensen

Sterke toename van vragen; het aantal ondersteuningsvragen is verdubbeld.
Doelgroep: 80% van de vragen komt van ouders; de rest vooral van professionals, met elk andere ondersteuningsnoden.

Minder vragen uit het lager onderwijs, meer uit het secundair; en een toename van vragen rond leerlingen met een GC-verslag. Breed repertoire rond expertise redelijke aanpassingen.

Inclusie is bekender dan ooit, maar kennis (over rechten) blijft ongelijk verdeeld.
Wanneer ouders hun rechten benoemen, wordt dat nog te vaak als een extreme houding gezien.

Uitsluiting is nog steeds diep verankerd in onze samenleving.
Wij doorbreken die normalisering door het ouderperspectief zichtbaar te maken, ouders te versterken in hun keuze voor inclusie.

Door een betere monitoring krijgen we steeds scherper zicht op de aard van de vragen en de toekomstige ondersteuningsnoden.

Unieke positie; onze specifieke focus op inclusie en ouderparticipatie zorgt voor een breed netwerk en veel vraag naar participatie in uiteenlopende initiatieven